

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvezet: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Uj március.

Érzem, hogy nem könnyű kérdés boncolásába fogtam, mikor a cimbem új márciussal jelzem e cikk alagondolatát. Mert egészen más viszonyok között élt, más eszmék hatása alatt állott a magyarság mikor a régi híres március meghozta neki a tavaszi napsugár lehetét, mint az idej tavaszfakadás. Hozzánk csak akkor jutottak el azok a nyugateurópai eszmék, de Európának legnagyobb részét már bejárták. Élet támadt nyomukban, jó rosszal vegyítve. A jelen küzdelme nem ilyen eszmékért folyik, realisabb érdekek forognak kockán, lét vagy nem lét kérdése dől el, egy új országalapítás. Párhuzamot a kettő között nem könnyű vonni, mi sem akarunk, inkább rávilágítunk akkori és mostani helyzetünkre, hogy a jövő számára levonjuk a következtetést.

Hatvan évvel ezelőtt a megindult küzdelmek társadalmában tagolt nemzetet, politikai jogaiban egyenlőtlenül megosztott tényezőket találtak. A nemességgel szemben állt az alkotmány kereteiből kizárt jobbság. Ma az összes küzdők legnagyobb részükben egyformán birtokosai a polgári jogoknak. Akkor a küzdelem folyt a törvényelőtti egyenlőségért, a közös teherviselésért

állami és honvédelmi ügyekben egyaránt. Mind oly eszmék, melyeken a modern állam háztartása, meg az általános védkötelezettség felépül. Mert ha élvezük az állam által nyújtott védelmet, életünk árán támogassuk is, aki békében bennünk véd és segít a megélhetésben. Akkor azért küzdöttek, amiből a jelen háboru viselhetése kiindul.

Az újjászületés napjaiban felkelt a nemzet. Egyrésze azonban közönyösen szemlélő maradt a törtétek cöljai iránt. Felkelt a nép, de úgy látszott, hogy magára maradt. Boldogítani akarta minden fiát e hazának, de sokan nem érték meg. Békejobbot nyújtott s armánykezek támadását érezte. Egyenlőséget akart s akiket magához felemelni szándékában állott, ellene fordultak, élete, érdekei ellen törtek. A felhangzott nemzeti hívó szó sokaknál nem talált megértésre. Küzdött e nép, szenvedett, titáni erővel vonult fel, de mégis letört.

A mult nyáron elhangzott fenkölt királyunk hívó szava, olvastuk irását *Népeimhez* s ennek az országnak fiai egygyé lettek. Tegnap még ellenfelek a parlamentben, ellenlábások a társadalomban. De a királyi szó elnémitott mindent. Csak egyről beszéltünk, éreztünk, egyről álmadoztunk: meg kell törnünk az ellent. Ledőlt a válaszfal,

mely nálunk a nemzetiséget a magyartól elválasztotta. A katonában, vagy sebesültben beszéljen bármely nyelvet, a mi közös magyar hazánk fiát látjuk, akit szeretetünk övez körül. A közös sors, a közös boldogulás kérdése és reménye összekovácsolt bennünket. Ugy érezzük, mintha vétettünk volna egymás ellen a meg nem értésben, amit most pótolni kívánunk. A mozgósítás óta „Drávan innen, azon túl is szent a jó barátság”.

A magyar nép tud feledni. Felejtett is sokszor. Mikor a kiegyezési tárgyalások megindultak, megmutatta lovagiaságát. — Fehér lapot adott a horvátoknak, békejobbot nyújtott a nemzetiségeknek s ugyanazon polgárjogokat. Azok a nyugateurópai népek, akiktől a régi március eszméi hozzánk átszarmaztak, nem adták tanujelét ennyi gavallériának. Hasonló jogok, hasonló kötelességek mellett sokat fejlődtek nem magyar állampolgáraink. Gazdasági, kulturális tekintetben előbbre vannak külföldön élő fajrokonaink. A megpróbáltatás nehéz napjaiban megmutatták, hogy tudnak velünk érezni. És ha ezt a gondolatot megerősödvé viszik magukkal a háboru végén a családi tüzhelybe, ha megértik, hogy közös érdekeink együvé fűznek és azt a kulturális és vezető szerepet, melyet ez

Egy nyári virágzás.

— Váth J. —

Ha még játszottak, cicáltak, nézte a gazda vágyón, tisztán, jövőjébe gondoltan. Nem tudta, hogyan, de a Nani takarosságát nem lehetett összemérni a terebélyesedő özevgygyel. Ha munka után összekészülődött, kimosdott, tisztálkodott a halnyálkából, pikkelyből, s ebédes kosarába dugta a karját, kívánatos volt az ura mellett. Azon is akadt néznivaló. Csinosabban járt. Fordulatosabban mozdult. Méltóságosodott a járása. Örömmel látta bennük a jövőjét. A menyecske megömbölyödött; a féria madárhúsosra kitelett. Zsirt egyiken se találhatott szemé. A fővényesig még egyszerre is léptek. Ott elvesztették a járásuk ringóságát. Kűztek a homokkal. Kivált az asszony.

Nem gondolták, hogy az együttesnek, a hosszú mézeshétnak a dörmögő öregasszony az öre. A zsémbeskedése alatt parázslott szeretet is. Jó lélek volt. Csak a kora morcosította el. A telet érezte, amelyből hiányzott a nyár. Valamit várt még az élettől. A menyén meg is látta jeleit és vizgasztalódottan gondolt a békekövetre, a kis unokára. Menye gömbölyűségét oldalt vágott pillanással mérgette. Állapotismerőn látta meg s egyebekből is következtette, hogy fia nem hiába szereti, kiméli feleségét; hogy a gyerekes játékoknak hamar vezéreszak. Mintha a tére egygyel is többre kellene kenyeret sütni, iparkodott. A kis káposztást maga gyomlálta meg, maga is kapálta. Mások napszámot állított a páskumba. Az porhált, löhött föl kukoricát, krumplít. Most kettős kereset pengett vasárnaponként, fizetés után, mégis elvégzett mindent segítség nélkül. Hiába mondogatták a jóakaró bajcsinálói:

— Hát vénségére jutott szolgálósorsba?

— A puccos meny! Hja!

— Könnyebbséget várt s lám e...

Elhalgatta, kerécsapásra térítette a beszédet:

— Ó, galambom, édes öcsémasszony, lesz kiért! Szegény menyem keres... És megelégedettség feszítette ráncos arcát.

A komámasszony, sógorasszony, néném már tudta, amit szegény menyecske nem is sejtett.

A hasító asszonyok kárörömmel újságolták egymásnak.

A gazda vágyón nézegette gondsejtekben sózója játékát. Ha magára maradt, a házassága felől kíváncsian, de tartózkodón tudakozódtak, nehogy megsértsék. Utána hátha utifü kerülné talpuk alá. Bizony a szegény sózónak szemébe vágták, röhögve, célozgatón:

— Nem tudom, meddig tart...

— Tarthat még, ugy-e, István, amig...

— Hamar megkeseredett a pipaszár vége...

— Hová beszél? Csak nem?

— Dejszen tungosodik az öcsémasszony...

A képe foltosodik és hát a szemé alja is kékül... A kis menyecske ijedten kapta a tikróti mihelyt tehette. A bizony igazat adott. Orrán májfolt, arcán szeplők, szemé alja beesett... Ugy a kövérsége is, mintha dagadtság volna. Még mást is tapasztalt. Savanyut kívánt folyton. Pár hét mulva a hányás erőltette, ha a telep felé érkezett.

A napá kimélte, kényeztette, pedig a kereset is elmaradt.

Az ura jobban szerette. Ámbár az elmaradt játékokat sajnálta. Ijedt-ijedt arcot akkor meresztett, ha felesége elcsufuló fejét, alakját ébredten látta. Elbágydottan állt az asszonykájá. A szemé sugara megtört, néha csillogott, máskor megzavart, vagy könny árasztotta el. A sózó nem tudta

feledni a mézesheteket. Az összetörött asszonyhoz csak jó, férjes tudott lenni, de pajtás, játszótárs — annak lefutak.

Maradt a dédelgetés s a meghasonlás.

A sózó el-elmaradt a telepen. Csak az anyja futott, szaladt s tett-vett a menyé helyett — az unokáért. Kiérezte a menyecske is, de nem tudott reánevelődni. Bántotta az ura el-elmaradozása.

A gazda elhízott a házasságban. Hajlott rá. A hajón egyéb dolga se akadt, a kormányán állt s parancsolgatott. Az újsütetű házasságban ezt is másra bízta. Evett-ivott, elpetyhült s átuladt volna három napot is, ha éjtszakává sötétül. Megpohosodott.

A kikapós özevgy lázasabb életet várt újabb kontyolásától. Hogy nem kapott, keresett. Urát hagyogatta a kocsmában. A tanyára maga ment helyette rendezkedni. Sziveskedő, beszédes volt a hasítókhöz, sózóhoz, halászokhoz. A hasítók hizelegtek neki. Dicsérték szépségét; letagadták a korát; a sózó feleségét lecseppülték:

— Jaj, milyen kár ezért a szép emberért; hogy összeesett az asszony; ilyen korán gyerek! Mikor még maguk is gyerekek...

A gazda jószágát dicsérték, hanem a lanyhulását, megváltozását lesztölték. Olyasfélét felelt rá az özevgyből újra pártázott, hogy nem úgy gondolta. Hamarosan kikaparták a sült gesztenyét hasítóasszonyai, kár olyan szép asszonyért; kár — kár — kár; ugy a, bizony!

A sózó esténként, mikor kiált a munkából — csinra szokottan kimosdott, kitisztálkodott. Szemet szurt az özevgynek s kendőlözködött hozzá.

országban a magyarság mint ilyen történelmi jogon, szellemi előrehaladottságánál fogva betölt, a gyakorlatban a réginel jobban iparkodnak meg és elismerni, ez lesz az az új március, melyet mindnyájan hön öhajunk. Így a háboru után kialakuló új Magyarország hatalmas, erős lesz, az anyagi jólét a szellemi fejlődés nem remélt fokára emelkedik.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Szelmayer Rudolf lepsényi lelkész f. évi február hó 28-án, életének 68-ik, áldozásának 42-ik évében elhunyt. R. i. p.

Ideiglenes administrator. A lepsényi plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Kiss György ottani káplán bízott meg.

Pályázat. Látrány (Somogy vm. Balatonhoz közel) róm. kath. plébánia kántortanítói állásra pályázat hirdetik, március hó 18-ik napjára. Személyes megjelenés kötelező, utiköltség megtérítése nélkül. A „Gondviselés” nyugdíjalapba belépni köteles. Javadalma: Háromszobás lakás, konyha, pince és az ujonnan épített melléképületek eternit tőből alatt 1:161 □-ól kert, 15 hold szántóföld, ebből munkaváltás 60 korona, 300 □-ól legelőből kihasított szőlőföld, 4 1/2 hold kitűnő rét, melynek előfűtve a hűvek lekaszáják, összegyűjtve házhoz szállítják, 11 méter erdei tűzifa házhoz szállítva, párber, lélekpenz, borjáradoság, stóla díjlevél szerint. Tanulmányi alapból 141 kor. 40 fillér. Összes jövedelme: az 1913. évi XVI. törvényikk értelmében 906 korona, a többi államségély. Plébánia hivatal: Látrány Somogy vm.

Élelmezés.

A vidék.

Hatóságnak, polgárságnak egyformán a közlelmezés biztosítása jár az eszében. A hatóság a helyes utat és módot keresi, a polgárság meg előjárónak gondosságát, tevékenységét figyelni s várja, lesi, vajjon lesz-e lisztje, kenyere s egyéb szükséges élelmiszere. Ez a figyelem ugyan elsősorban itthonra irányul, összehasonlításra azonban számba vesszük azt is, hogy mit csinálnak a szomszéd városokban, a távolabbi vidéken, hogy az esetleg ott látott, tapasztalt údvös intézkedések példája itthon is vonzó legyen.

Múlt számunkban megírtuk, hogy Kaposvár rendőrkapitánya egy szakbizottság véleménye alapján megszabja az élelmiszerek maximális piaci

A szózó anyja meghalt. Magára maradt a kis menyecske. Annyi gond, dolog szakadt egyszerre nyakába. A második gyereket várta. Ebédvívés, ebédfőzés, házi takarítás, a káposztás, paskum... Lesoványodott, lerongyolódott s bizony szutykosan járt. Az urára se takarit, hacsak az nem követei. Az ura megunt. Türelmetlenül beszélt vele. Bizony gorombáskodott is. Hol a későn hozott ebédért, hol ruháért — sokszor a pénzért.

Ágról szakadva formálódott az asszony. Elvesztette arca gömbölyűségét. Fogai kihullottak, meg elodvasodtak. Haj, a kényesen-fényesen járó korcsmárosnéknak könnyűség lehetett ilyen vetélytárral versenyezni.

A kis asszonyka, hogy a sok gond, fáradság között bizalmasan szólhasson valakihez — elhitta az öccsét. Egyszer, nagy rimánkodásra látogatónan volt otthon az urával — akkor. A kamasz is foglalkozást kapott a telepen bővebb halász-szerencse esetén. Medveverős legényforma gyerek volt. Há bajusza van, huszonöt évesnek nézik. Alapjában jóindulatú, csöndes, fontolgató természetű volt. De ha neki uszították a hasító lányok, egész véka nyers halat pitykéként vitt helyettük. Csak ritkán tudták rászéni ilyesmire.

— Hát vidd, ha vihetnékd van... Hm, majd még eszek is helyetted.

A lányok kifigurázták, tréfát üttek belőle. Hanem félték tőle. Ha eikaphatta kézsuklójukat, otrombán szorított rajt, hogy elzsiabdott bele s ropogott a csontjuk. Ilyenkor is megtitulták:

— Te medve, te ló; s egyéb válogatott paraszti kifejezésekkel.

Ha férfi látta, akkor pokrócoskodott. A nyers bivalysággal akart imponálni. Az ellenkedő vezérést úgy teremtette egy korhadt dereglyéhez, hogy egy hélig tapogatta a helyét. A szózó tartott tőle.

árait. Módot ad erre a kivételes törvények alapján kiadott kormányrendelet, amely világosan megmondja, hogy aki az *elsőrendű* élelmicikkek árait indokolatlanul túl magasra szabja meg, az kihágást követ el, amit a *nagy kereslet* sem tesz indokoltá. Jól tudja a közönség, hogy a háboru bizonyos ár-emelést kikényszerít, de azt is tudja, hogy a hirtelen felvert árat nagyságát, a nagy drágaságot még a háborus viszonyok gazdasági konjunkturái sem indokolják meg. A termelő, vagy a közvetítő ne lehessen a maga tetszése szerint ármeghatározó, illetve, ha az árat aránytalanul, indokolatlanul emeli, a hatóságnak — a gazdasági viszonyok teljes ismerete alapján — a fogyasztó közönség védelmére kell állnia.

Ezen az alapon határozottak Kaposvárot s megállapították az egyes élelmiszerek maximális árait. Ennek eredménye, hogy Kaposvárot a palackozott tej literje 24 f., a szabadon mért tej pedig 22 fillér.

Pápan az állandó választmány azt javasolta a tanácsnak, hogy a rekvirálás elrendeléséig minden gabona- és élelmiszervelettilton és akadályozzon meg. A közlelmezés biztosítására pedig a tanács a Pápai Takarékpénztártól 100 ezer kor. folyószámla-kölcsönt vegyen fel.

Székesfehérvárott a tanács, hogy a közönséget a lehetetlen áráktól megóvja, több száz mázsa burgonya bevásárlására vállalkozott. A jelentkező oly sok, hogy az előirányzott 500 mázsa kevésnek bizonyult.

Ugyancsak ez a város akképen határozott, hogy a város tulajdonába került búzát 76% erejéig főzölisztnek, a rozst és árpat 76% erejéig kenyérlisztnek örölteti meg s a helybeli lisztkereskedők által hozatja forgalomba. Az öröltet egy gőzmalom 2 K 40 fillérért vállalta. A katonaság 1:40 koronával drágábban örlet s eszerint a város lisztje olcsóbb lesz, mint a hadseregé.

Komáromban a tejszükséglet kielégíthetése végett az alábbi felhívást terjesztik: „Mi felnőttek ne igyunk tejet, kávé, mondjunk le a reggeli-uzsonnakávéról. Reggel rántott levest, vagy teát igyunk. Csecsemővel, kisgyermekkel bíró anyák sirva panaszkodnak, hogy kisdédüknek alig tudnak tejet szerezni, a csöpségeknél pedig főtáplálék a tej, — szinte nélkülözhetetlen. A jövő nemzedékért tegyük meg azt a kis áldozatot, hogy mondjunk le egy kis időre a tejről, kávéról. Közélg a tavasz, s akkor lesz tej majd bőven.”

Nagyváradon maga a közönség kérte a hatóságot egy beadványban, hogy a búzát csak örlésre adja a malmoknak. Azt is megszabni kérte, hogy a buza csak 75%-ig legyen kiörlethető, mert akárhány malom 90%-ig is kiveszi a lisztet s úgy kerül piacra az ehetetlenül keserű, fekete kenyér.

Jelenlétében nem mert gorombáskodni feleségével. Pedig soha nem elegedett a beszédükbe. A keresményét utolsó krajcárig nényének adta. Esten-nen, fárastó munka után is segített neki. Meg akarta szolgálni a dupla porciót. Azontul nem kellett neki se szeszes ital, se dohány.

A nénye soványodása bántotta. Azt vélte, hogy titkolózik előtte. De faggatással se tudott kivenni mást, hogy fáradt, sok a dolga, hogy igen hamar megöregedett. A csöndes gyerek mindezt látta. De többet is gondolt. Szímatolt.

A hasítók — sógora távollétében célozgatnak. De abból csak annyit érthetett ki, hogy ránt nényére a sógora, mert annyira elvirágozott, lehevadt — a természet. Tűnődött rajt. Lelkében felöltött, hogy a gazdánéval is szoba ejtik sógorát. Csak úgy célozgatón, kertelőn. Dicsérték is a korcsmárosné szépségét, meg csipek is rajt. Azt gondolták, tuljárnak a gyerek eszén. Nem sokat hittek a sütnivalójáról.

Már a harmadik gyereket várták sógoránál. Még rohamosabban sorvadt a nénye. Az álkapcsa, álla kihgyesedett. Az odvas fogat el se bírta takarni. Nagyon, ijesztőn csunya volt. Bágyadt szemébe gyujtott a láz lángot. Termékeny, verszegény testét cafatos, zsiros ruha fődte.

A kamasz egyszer könnyezve találta. Törülte s füstnek tulajdonította. De öccse átlátott a szítán... Másnap is elmaradt a sógora. Estefelé küldte haza. A gazdáné már a telepen volt. Gyanuja támadt a megoklására:

— Te, sógor, csak eregy haza; segíts a nényédnek... A gazda helyett én szállok hajóra...

Kétkedőn engedelmesskedett sógorának. Kivált hogy az nem bírta ki meghazudtoló szemeresztését. Az uton még gazdával is találkozott.

— Na, végeztetek? Reggel korán gyere...

S ez okozza azt is, hogy kevés s értéktelenebb lesz a korpa s a gazdaközönség szenvedni kárát. Nagyvárad a 25% korpát, amely számítássa szerint kilónként 20 fillérbe kerül, a létesítendő városi sertéshizlalóban használja fel. A lisztet pedig a város házi kezelésbe veszi, mert ezt a közönségre nézve előnyösebbnek tartja.

Szombathelyen a hatóság hizott sertéseket vásárol s részben a hatósági huszékben, részben vállalkozó hentesek által megszabott áron méreti ki. Vett a város 400 soványsertést is s a saját üzemeiben hizlaltatja. E vállalkozásába 100 ezer korvát fektet be.

Ujpesten a polgári segítőbizottság hatósági házarszékét állított fel. Hét hónapi fennállás alatt 11.744 korona tiszta jövedelmet hozott. Más városok próbát tettek, de már nem ily szép sikerrel. Ott azután fel is szökött a hus ára.

Keckemet és Debreczen felírták a kormányhoz, hogy az összes élelmicikket *állami kezelésbe* vegye.

Helyben.

A múlt héten kiosztott bevallási ivatek most rendezik a városházán. Egyes kereskedők oly mennyiségben kapják a városiól a lisztet, aminő arányban a fogyasztók bevásárló helyül az üzletet megjelölték. Heti hat zsák lisztnél a város kevesebbet nem ad. Mihelyt a hatóság beszerzi a kukoricát, a kenyérlisztet kukoricaliszttel keveri. A kereskedők, pékek a készletükben levő lisztet még ily keverés nélkül felhasználhatják. Amely fogyasztónak még másnemű lisztkészlete van, egyelőre kukoricaliszt belekeverése nélkül is megsűtetheti, mert a márc. 1-re kötelezővé tett keverést a kormány bizonytalan időig nem követeli.

Az élelmiszerek maximális árát a tanács a rendőrkapitánnyal egyetértően a jövő héten megszabja. Nem várhatunk, nem is várunk mesterségesen s a mai viszonyok megfigyelésének s méltánylásának mellozésével leszorított árakat. Termelő vidékünk szűkkörü, szomszédos falvaink katonasággal telítve. Ha tehát a veszprémi piacot túlolcsova kívánóknak tenni, könnyen célt tévesztenénk. Az élelmiszerezarusítók ugyanis azt a helyet keresnek fel, ahol jobban értékesíthetnek s piacukat elkerülnék. A maximális árszabásnak figyelembe kell vennie az élelmicikkek mai gazdasági értékelését. Nem az a legényegesebb most, hogy akármi igen olcsó legyen — mert olcsó sehogyse lesz — hanem az a fontos, hogy a jogosultan megfelelő ár *állandó* maradjon s a piaci ársok ne emelhessek az árat hétről-hétre, napról-napra, sőt reggeltől délelőttig. Ez az állandó, tehát nem *aránytalanul* magas ár legyen a maximális s ha eladó vagy vevő ezt kijátsza, bűnhődjék.

Tudta, ha a gazda egyszer a telepre megy, kiszáll a vizre is. Akkor pedig semmi szükség a sógorára. Potyára nem jussotják osztalékban a halászkok, akik egyébként irigyelték is jobbfiatéses sorsáért.

Azért ballagott. Az akácok, vadgesztenyés és nyárfa-fűzfabokros liget mellé húzódvya, visszanezett. A hasítók eljöttek. Az evezők, vasmacskalánc csörgése, dörömbölése is elhalt. Sőt a nádas mögé kanyarodottan szeltek a halászhajók a vizet.

A gazdáné — megindult a falu felé — de ahogy elkanyarodtak a hajók, hirtelen visszafordult.

A kamasz leste.

Ment utána vissza. Lopózva, rejtőzötten, hogy alkonyatra érjen. A napsugarak csillantak s belefultak egy komor, viharosn támadt felhőbe... Zivatar készült. A víz zöldült... Csönd, végtelen csönd húzódtott meg a felhők mögött. A legyek erőszakosan estek neki a kamasznak, aki a kunyhó mögé kuszott vissza. Lehasalt a bokrok árnyékában rothadó nádra. Feje fölött, a négy-öt sor téglára épített nádtetőt épület lapult. A nádak patogtak a hőváltózástól. Száraz, forró napok jártak. A moha elhalt a tetőn. Az edzett kórozszak husos, kerek leveleiket lecsüggesztették. Szép, karcsu fejük alázatosan lehajlott. Csak a bokrok alján nőtt páfrányok zöldültek, vidultak. A nedves talaj, az árnyék élteték bőven. Kitergették szárnyas leveleiket s néhány náddal, füstökösre nőtt csutával képviselték a surlókat. A kamasz az ereszből kivágott szellőző alatt hasalt. Önmegtartóztatón magán uralkodott. Pedig ugyancsak forralhatta, amit ballott.

Mélyre alkonyodott. A Rohadt sarokban se hegyet, se vizet nem lehetett megkülönböztetni. Egybeárnyalódott egészen. Csak kis lélekzete se érzett...

— Mér nem eresztí szelnek azt a kamaszt?

Rendőrségünk most is ellenőrzi a piaci árakat. Hasznát látjuk ennek a tejár némi olcsóbbodásában. Amde a rendőrség ébersége se elég védelem; ha maga a fogyasztó közönség küzd ellene. Láttuk, nem is egyszer, hogy amikor az egyik vevő árdrágának tartott árut letette s már-már az eladó hajlandó volt árengedésre, egy másik vevő intett, hogy csak engedje el az alkudót, ő megadja azt az árt, amit az eladó megszabott. Így tettek a tejjel is. Odasugták az árusnak:

— Várjon, majd elmegy a rendőr.

Ily viselkedés mellett a hatóság minden jószándékú törekvése kárba vész. Ha majd meglesz az árszabás, az ilyen könnyen fizetőket, többször fizetőket jó lesz kikutatni s megfelelő büntetéssel kikötni, hogy éppen ugy előmozdítsa az áruzsorának, akárcsak a termelők, vagy az újra eladók kapzsisága.

A rekvirálást Veszprémben befejezték. A kormány ezt a Sirasser és König cégére bízta. Ennek képviselőiben a rekvirálást Szarvas Oszkár végezte, a városi hatóság részvétele mellett. Az egész délvidéket ők rekvirálták s vagy 35 iroda vezetésével elég tapasztalatra tettek szert. Eppen e megbízottól hallottuk, hogy olyan buzgó utánnézést, pontos eljárást, lelkes munkakészséget sehol sem tapasztalt, mint amiott dr. Komjáthy László polgármester ebben az ügyben s általában a közéletmezés biztosítása terén kifejtett s ma is tanusit. Örömmel adjuk ezt hírt, mert ezzel együtt az a reménység is megerősödik, hogy Veszprém város lakosságának élelmézése — ha kezdetben nehezen indul is — mihamarabb biztosítva s állandósítva leendő.

Burgonya a kisgazdáknak. Veszprémvármegye alispánjától. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a gazdák érdekében jó burgonyatermesztől lehetőleg gondoskodni kíván. A múlt évben Szentkirályszabadja községben Darnai Péter, Karra Zsigmond, Huváczik János birtokosoknál létesített fiokszaporító-telepekről kikérülő 200 q burgonyavetőgumót az 1915. évi tavaszán a jelentkező kisgazdák részére a jelentkezés sorrendjében az alábbi feltételek mellett fogják átengedni. Aki a fentemlített burgonyavetőgumból venni óhajt, szándékát jelen hirdetés közzétételétől számított 5 napon belül a községi előjárásnál az igényelt burgonyamennyiség minden métermázsája után egy korona előleg befizetése mellett jelentse be. Az illető az előlegül befizetett összegről elismervényt kap. Egy-egy jelentkező öt métermázsánál több burgonyát nem kaphat. A burgonyavetőgumó kedvezményes ára a fiokszaporító-telepen átvéve métermázsánként hat korona, melyből egy korona a jelentkezésnél, öt korona pedig a burgonya átvé-

telenél, illetve azt közvetlenül megelőzőleg fizetendő be a községi előjárás azon tagjának, ki a községi pénzek átvételére jogosított. A befizetésekről a fél mindenkor nyugtát kap. Alispáni szék üres: dr. Végely Kálmán, vármegyei főjegyző.

Politika a háborus időben.

Mindnyájunk előtt ismeretes ama képviselőházi ülésnek lélekemelő lefolyása. Mindjárt a háboru kitörése elején, a képviselőház szükségszerű elnapolása alkalmával történt.

A nemzet *egygyé forrását* oly ékesszólóan s oly meggyőződéssel argumentumokkal fejtették ki a különféle pártárványok nagyevű vezetői, hogy az elnöklő képviselőházi alelnök méltán mondotta a képviselőház ezen ülését: *történelmi ülésnek*. Az ott elhangzott beszédeket a tettek egész fényes sorozata követte s követi. Politikusaink egy része fegyverrel küzd a harcmezőn s ily módon segíti diadalarra jutni igazságos ügyünket.

Az itthon levők más módon ugyan, de ugyanolyan lelkesedéssel munkálkodnak közre a végleges diadal előkészítésén. A háboru alkalmából ismét működő, vagy újlag keletkezett különféle egyesületek, bizottságokban ott látjuk működni a különböző árványtalan politikusokat, — úgy a vezéreket, mint a közkatónákat — és pedig a legpéldásabb s fáradságot nem ismerő buzgalommal, kitartással.

S ha majd a háboru szerencsés befejezése után megírják a háboru *aranykönyvét*, s el lesznek sorolva mindama tények, amelyeket úgy egyesek, mint a különböző társadalmi osztályok teljes energiájukkal végeztek a háboru érdekében: politikusainknak igen tiszteletreméltó hely fog jutni e könyvben.

Ez a könyv lesz majd ékesen szóló tanúsága annak, hogy bár politikus nemzet vagyunk, s a politika kedvéért vagy miatta sokszor oly cselekvésekre is ragadtattuk magunkat, melyek sokat ártottak politikai presztizsünknek — azonnal félre tudunk tenni minden utógondolat nélkül minden ellentétet, ha édes hazánk szent ügyéről van szó.

S a háboru után senki sem utalhat majd külföldi példákra, hogy azokat okulásul állítsa a magyar parlament elé, hanem ellenkezőleg a magyar parlament lesz az az iskola, ahova eljárhatnak az összes külföldi politikusok tanulni, még pedig — ha akarják — sok dicső, és lelketnevelő dolgot tanulni.

Azonban az idő halad s a háborus idő is felvet olyan kérdéseket, amelyek politikai természetűek, s amelyeken elsiklani nem lehet, hanem kedvező módon megoldani — igen. Ilyen

Az asszony észbe kapott. A szörnyűség, hogy gyerkeje árván maradnak, erőt öntött összetört, gyötörtlő anya testébe. Ösztönösen nyomta gyermekét öccse ölébe. Parancsolón rippant rá:

— Fogd, te semmirekellő! Az apjukat ölnéd meg?

A vézna teremtes fölkapta az ajtó előtt feledt durungot. Neki lökte a fenőfatakolmányának. Süketen reccsent, mikor a legény odaugrott s egy fordítással kicsukta a lakatot. Belökte nénye az ajtót s betántorgott s a füstben alétlan fekvő urat kicipelte. ... Az ételes kosarát kiborította s a nagy-csöppös záporban beszaladt a Balatonba, megmerítette a kiürített leveles bőgrét.

Mosdatta, ápolta az urát, a gyerekei apját s költögette szakadó záporban, pörnyelavás lángtengerben:

— István, véd, itt a fiad. Kelj föl! Kelj föl! A te kis gyerekeidnek, aszott feleségednek szükségük van még a te keresettedre. ... A te védelmedre ... (Vége)

GONDOLATOK.

Némely emberek csak az erényesség külszínével fényeskednek, hogy a gyöngébb szemeket elvakítsák.

Akik az ő „szerény és alázatos“ véleményükre legtöbbször hivatkoznak, azoknak legkevésbé van szerény és alázatos véleményük.

Miként a gyémánt a tűzben, úgy elvész az igazság is a vitatkozás hevében; mert a vitatkozók saját véleményüket szokták az igazság helyébe állítani.

kérdés: a *képviselőházi mandátumnak sorsa*. E mandátumok néhány hónap múlva lejárnak. Mi legyen s hogyan legyen: ez mégis foglalkoztatja politikusainkat.

Két nézet domborodik ki. Az egyik azt mondja: el kell rendelni *pro forma* a választásokat, de minden kerület válassza meg a saját képviselőjét, s így a nép választ. Alkotmányjogilag a választás elrendelése az egyedüli helyes mód. De ma ez annyi disszonanciára adna alkalmat, hogy azt okvetlenül kerülni kellene. Hiányzanék a szabad vélemény nyilvánítása, amely sokaknál azt a hitet táplálná, hogy ime: ismét egy törvényszerítés. Viszont hivatkozhat, amint lehet is, arra, hogy ez esetben megfosztatnának jogaiktól azok, kik mindnyájunkért ott harcolnak a harcmezőn s nem volna illő dolog azokat, kik igazságos ügyünkért harcolnak, szenvednek: egyik legújabb politikai joguktól megfosztani.

Az igaz, a háboru *vis major*, annak alá kell rendelni minden személyes érdeket, de viszont az is igaz, hogy az adott helyzetben is lehet oly expedienst találni, amely még sem okozna félreértést. A félreértések mindig kellemetlenek; százszorososan azok a mostani időben.

Azért a mai viszonyokat tekintetbe véve sokkal jobb azok nézete, amely szerint a mandátumokat hosszabítsa meg maga a képviselőház. Nagyön természetesen ez is csak oly kisegítő eszköz, korántsem tökéletes, nagy „szépséghibá“ mint általában jegyezte meg egyik vezérpolitikusunk. De ezt eltűrniünk a mostani időben: szent kötelességünk.

S itt nem lehetne beszélni jogfosztásról, a szabadvélemény nyilvánításának elfojtásáról, nem igazságtalanságról. Ezen expediensnél csakis a jogok *feltalálásáról* lehet szó, amely jogok azonnal felélednek, illetőleg azonnal érvényesíthetők, amint a háboru dicsőséges befejezése után a politikai élet ismét a rendes mederbe tér.

Az ilyen jogoknak, a háboru parancsolta felfüggesztése ellen senki sem tiltakozhatik, de nem is szabad. Minden disszonanciát kerülnünk kell, ezt parancsolja hazánk úde, amelyet mindnyájan szeretünk, amelyért dolgozunk, s amelyért mindegyünk feláldozzuk. *Dr. Kozma Kálmán.*

Állategészségügy.

Tavaszi haszonállatvizsgálat.

Mint hogy az állatorvosok jelentékeny részének tényleges katonai szolgálatra történt behívása folytán a folyó évi tavaszi haszonállatvizsgálatokat a rendelkezésre álló csekély számú helyhatósági és m. kir. állatorvos nem képes mindenütt az előirt módon elvégezni, ez okból a földmívelésügyi m. kir. miniszter valamennyi vármegye alispánjának 30263 sz. a, oly rendeletet adott le további megfelelő eljárás végett, mely szerint az említett vizsgálatokat csak az olyan községekben (városokban) kell végrehajtani, amelyeknek helyhatósági állatorvosát nem hívták be katonai szolgálatra, továbbá amelyek járási (városi) m. kir. állatorvosok lakóhelyétől szolgálatnak és amelyekben helyhatósági állatorvos nincsen.

Ezeket a vizsgálatokat rendszerint tavasszal vagyis az állatoknak legelőre kihajtása előtt szokták megtartani azon célból, nehogy valamely ragadós betegségben szenvedő állat kerüljön ki a legelőre s a ragályos betegséget tovább terjeszse.

Mint hogy ez a fenti okból végre nem hajtható, a földmívelésügyi miniszter un akként vél e bajon segítheti, hogy a községi előjárásokok illetve azok egyik tagjának teszi kötelességévé, hogy az állatokat a kihajtás előtt egészségi szempontból megsejmelje s ha egyik vagy másikon valamely betegségre utaló tünetet vesz észre, az ily állatnak kihajtását meg nem engedi és haladék nélkül az előjárás útján bejelenteni köteles a járás főszolgabírójának és a járási m. kir. állatorvosnak.

Az ily vizsgálatok illetve szemléket lehetőleg úgy kell végezni, hogy az által az állatbirtokosok munkájukban hosszabb ideig feltartóztatva illetve akadályozva ne legyenek.

Láthatjuk az eddigiekből, hogy a háborus állapot itt is a gazdaságosság közreműködését kívánja igénybe venni akkor, amidőn az ország mezőgazdaságának legfőbb tényezője — az állatállomány egészségének megvédéséről van szó. Ezen közreműködés alól ne is vonja ki magát senki. Mindenkor kötelessége volt az állattartó gazdának, hogy állatjait legcsekélyebb megbetegedését, vagy azok között előforduló netáni elhul-

— Az asszony kívánsága, hát ...
— Nem szenvedhetem ...
— Különös ...
— Olyan melák fajta ... Nem hejába egytejet szíttak ... E is olyan hamar megvéntül. Mint a marhák dolgoznak ... Aztán csak a sok gyereket cipelik a világra.

A sógor nem szól.
— Micsoda teremtes is az ... Ha a falhoz vágnák, otragadna ...

Megrázkodott a legényes erőt érő fiu. Egy dorongot fogott, hogy beemegy s agyonverni sógorát a cédájával együtt ... De megbottolt szeme egy inazokötelen. Pokoli kínzó terve ötlött. Bekötözi a kilincset s rájuk gyújtja a nádfődelet ...

A szél szuszogott. A nyárfabokor levelei csatogtak. Talán a terven. De inkább kötelességből ...

Kis tenyérynny íveg volt a tanyaajtóba eresztve. Azon is kendő, Az ajton lakat. Megörült a kamasz. Rácsattintotta a kalantyut. Bele a lakatot. Aztán a parazsas póckira ment. Az agyagtűzhelyből kikapart néhány zsaratnokot. Kérges tenyerén az eresz alá dugta ... A zivatar ménei szuszogva, prüszkölve fujtak rá a füstölő kunyhóra. Bent káromkodott, sikított a két kétségbeesett. Megdördült morgón, messzi távolban az ég. Mire zápor hull, porrá ég az egész tanya ... Recsegett a nádfedel. Egész halom zsaratnok vörösölt a zöldes, piszkos füst alatt.

Lihegve, karján gyerekeit tartva, másik kezében ételes kosárral rohant a kamasz nénye. Kettős terhével alig bírt. Verte a verejték és zilálva rogyott az égő kunyhó elé.

A kamasz örült neki. Csufondárosan kiáltott be:

— Hé, sógor, itt a megcsalt feleséged! A gyereked megemlegeti a zsírodnál való melegedést ...

lást haladéknélkül bejelentse az illetékes hatóság-hoz, annnyival inkább kötelessége ezt most megtenni, amidőn az arra illetékes tényezők működését a háboru köti le. Mindenkor nagy kincset birunk állatállományunkban, de a jelen nehéz viszonyok között még fokozottabb azok értéke; a mai viszonyok között mindent el kell követni, hogy állatállományunk, amely a hadviselés által amugy is rendkívül megfogyatkozott, legalább ragályos betegségek pusztításától legyen megkímélve és ezt azon egyszerű úton érjük el: ha minden megbetegülést vagy elhullást azonnal bejelentünk, semmit el nem titkolunk, mert csak ekként lesz valószínű az a közmondás, hogy: segíts magadon és az Isten is megsegít."

Az urnő és a feleség.

A mult heti vezércikk meggyőző szavakkal és elragadóan kedves stílusban fejtegette, hogy a takarékoság, lemondás a mai nehéz napokban hazafias erény. Valamely újságikkal életrevalóságát és hasznos voltát legjobban igazolja az, ha visszhangot kelt, vagy újabb gondolatok keletkezésének szolgálatát megalapozza. Ennek fogja, midőn gratulálók (+) urnak talpraesett, hazafias cikkéhez, legyen szabad elmondanom azokat a gondolatokat, amelyek olvasás közben születtek.

Takarékosság, lemondás?

Eszembe jut egy mama, aki panaszkolta, hogy borzasztó ez a háboru; az ő kedves leánya most csak egy cselédet tartat, aki éppen csak hogy tud valamelyest főzni és most a leányának kell takarítani, sőt egybe háztartási dolgot is végeznie, pedig ő nem szobalány gyanánt adta férjhez leányát, hanem urnőnek.

Urnőnek! Nem egészen szórványos jelenség ez hazánkban. Latájner emberek csekély hozomány, vagy éppen hozománytalan leányai nem feleségnek, hanem urnőnek mennek férjhez.

Ebből aztán ugyan sok egyéni és családi baj származik. Elégedetlenség üti fel a fejt és a háztársak — házon kívül keresik azt, ami leiknek harmoniát hazud arra a rövid időre, amelyet házon kívül és a háztársi kötelességek keretein túl keresnek.

Kivánatos volna, hogy a magyar anyák ne urnőnek, hanem feleségnek neveljék leányaikat. Ugyanis az ilyen urnő és a feleség között levő különbség az, amely békés, boldog és meglegegetett családi életet biztosít. Urnő csak akkor van, ha hozományának jövedelme teljesen és hiány nélkül fedezi azt a luxust, hogy valaki urnő legyen; vagy pedig, ha a férj olyan vagyonos, hogy azt a luxust, hogy urnő felesége mellett ő is ur legyen, megengedheti magának. Addig azonban, amíg az „ur” gőnyedve keresi a szűkös anyert, az „urnő”-nek első sorban feleségnek kell lennie. Hogy mi a feleség ebből a szempontból? Megfelelő rá a magyar polgári törvénykönyv tervezete (29. §.), amikor azt mondja: „A feleség köteles a közös háztartásban házi munkákat végezni és férjét keresetében közremunkálással támogatni, sőt köteles önállóan is keresni, amennyiben mindezt életviszonyaik így hozzák magukkal.” Miért köteles erre a feleség? Azért, mert (26. §.): „A férj köteles feleségét illendően eltartani. A tartást közös háztartásban saját polgári állásához, vagyonához és keresőképességéhez mérten kell nyújtania.” A kötelesség tehát kölcsönös. És minthogy az a férj, akinek polgári állása „hivatalnok” csekély fizetéssel, csak olyan tartást adhat feleségének, amely mellett annak házimunkát is kell végeznie, ennélfogva az urnőt ne játsza az, akire a feleség kötelességei várnak.

A felhozott ellenvetések méreg fogait előré ki lehet húzni, mert mikor a mama férjhez adja lányát, tudja, hogy hivatalnokhoz adja férjhez; tudja, hogy bizonyos fokú művészet kellett hozzá, hogy a fiának urfi horogra akadjon; tud sok más mindent is. Miért mondja tehát utólag, hogy ő urnőnek adta a lányát?

Bocsánat! Itt egy kis tévedés van a felfogásban, amit jó lesz korrigálni, mert báboru van és a férjhezmenés esélyei napról-napra csökkennek. Olyankor, ha egy hivatalnok iparos leányát veszi el, akadnak a fenti gondolkodásban élők között, akik ezt nem helyeslik. De vajjon nem lehetne-e azt is gondolni, hogy „nini, hátha ez a fiatal ember, ez a hivatalnok, feleséget keresett és nem „urnőt”, mert hiszen ő „urnőt” eltartani nem is lenne képes, az ő fixfizetés csak a feleség szűkös eltartására elégséges.”

A jövőtől valami változást kell várni. Már

magá az a tény, hogy eddig nem volt törvénybe iktatva, hogy mi a feleség kötelessége, most azonban az állam szükségének tartja ezt törvény alakjában megmondani, azt mutatja, hogy ennek törvénybeiktatására szükség van, mert — és ez tesz indokoltá minden törvényt — nem szórványos a jelenség, amelyet a törvény szabályozni kíván.

A német asszony első sorban feleség, akinek a háztartás, a gyerekek, a férje az első és ha már ezental is marad ideje, akkor urnő is. Még akkor is, ha van vagyona, van hozomány, mert nagyon jól tudja, hogy ugy az egyéni, mint a nemzeti vagyonosodás egyik előfeltétele a vágyak fekézése, az igények redukálása és a pozitív erkölcsi alapon nyugvó puritán életmód. És amilyen a feleség, az anya, épp olyan a család is. Ha a férj nagyigenyű találna lenni, a jó feleség azt is tudja szép szerével fekézni és magához hasonlóvá tenni. Ugy, hogy vannak tudósok, akik állítják és bizonyítják, hogy ahol a családi élet intenzív és boldog, ott a háztársak nemcsak szokásaikban, hanem még arckifejezéseikben is hasonlókká válnak, szinte mintha testvérek lennének.

Kivánatos volna tehát, hogy a magyar anyák ne urnőnek (ebbe könnyű beletalálni, ha van hozzá anyagi bázis), hanem feleségnek neveljék a leányaikat. Olyanokká, akik nem azzal lépik át férjük küszöbét, hogy nekik mi jár meg és nem esnek kétségbe azon, ha nincs minden szezonra új ruha és új kalap, hanem azzal a gondolattal, hogy az életet végig küzdöm az uram oldalán és őt is magamhoz hasonlóvá cirógatom, ha nagyigenyű találna lenni. A német túl egyszerűség és a magyar lakodalom között van még sok fokozat. Nekünk magyaroknak a legkivánatosabb volna — hazafias szempontból is — a fentírt törvénynek megfelelő takarékos és takaros egyszerű magyar uri feleség. Miért ne tanulnánk a némettől ezen a téren is.

H I R E K.

— **Kápolnamegáldás.** Bibornok megyéspüspök Ur Eminenciája a mult vasárnap áldotta meg a budapesti művésztelepen rekonstruált Kálvária-kápolnát. Ez alkalommal tanulságokban gazdag beszédet mondott a művészet értékéről és céljáról. A szertartáson megjelent a művésziskola vezetősége, élükön *Benczur* és *Strobl* mesterekkel, a művésztelepen berendezett hadikórház parancsnoka *Lumniczter* orvosprofesszor és sok más előkelő közönség. A kápolna a háboru tartama alatt a sebesültek lelki gondozására szolgál, a háboru után pedig a művész növendékek házi kápolnája lesz.

— **A veszprémi Oltáregylet** havi szent óráját vasárnap, március 7-én délután 5 órakor tartja az angolkisasszonyok templomában. A vezetőség kéri a tagokat, hogy minél többen szíveskedjenek megjelenni.

— **Apátavatás.** Bibornok Megyéspüspök Ur Ó Eminenciájának megbízásából dr. *Rédey* Gyula püspökhelyettes a mult kedden avatta fel *Kommandinger* Vilmos lengyelitű esperesplebánost a szent Benedekről nevezett tereski c. apátát.

— **Iskolalátogatás.** Dr. *Vértessy* Gyula kir. tanfelügyelő az elmúlt héten tartotta látogatását az Angolkisasszonyok elemi, polgári leányiskolájában és a tanítónőképzőben. E hét folyamán pedig az Irgalmas-nővérek elemi és polgári leányiskolájában. A látogatás befejeztével teljes melegegdedést fejezte ki mindkét intézet vezetőségének és tanári karának az elért szép eredmény miatt.

— **Pénztézetek gyűlése.** A *Veszprémmegyei Takarékpénztár* február 28-án tartotta közgyűlést: A részvényesek nagy érdeklődést tanúsítottak s közülök dr. *Robitzek* Samu és dr. *Spitzer* József intéztek kérdéseket az igazgatósághoz. A felvilágosítást *Rothausner* Lipót igazgató s dr. *Illés* Dezso ügyésztitkár adták meg s ezután a közgyűlés minden előterjesztést egyhangulag elfogadott. Választmányi tagok lettek: Demjén Márton, Dóry Ódon, dr. Fatér István, Rothausner M. Miksa, Karácsony Géza, Szélessy Dániel, Weisz Lipót, Schléssinger Mór, Lichter Lipót. Felügyelőbizottsági póttag: Barta Fülöp.

A *Veszprémi Takarékpénztár* március 3-án tartotta közgyűlést. Negyvenegy részvényes 357 részvényvel vett részt a határozathozásban. Az előterjesz-

tést a közgyűlés minden vita nélkül elfogadta. Választás után elnökögigazgató lett: dr. *Óvári* Ferenc, igazgatók: *Fehér* István és *Koller* Sándor. Felügyelőbizottsági elnökké: *Néger* Agoston prelat, tagokká: dr. *Cseresnyés* József s *Óvári* Kálmán. Az igazgatóválasztmány tagjai három évre: *Fehér* Sándor, *Boor* Lajos, *Csomy* Kálmán, *Szalay* Károly, *Weisz* Elek; két évre: *Langer* Alajos és *Tauszig* Miksa.

— **Gazdasági Bizottság.** Vármegyénkben Gazdasági Bizottság alakult s március hó 1-én *Véghely* Kálmán h. alispán elnöklésével gyűlést tartott. Több hozzászólás után a bizottság többféle megállapodást szövegezett, amelyek a mezőgazdasági munkálatok zavartalan biztosítására s minden talpalatnyi földnek bevetésére vonatkoznak. A sorozatosan összeállított gazdasági utmutatást jövő számunkban ismertetjük.

— **A kereskedőtanonciskola.** A veszprémi kereskedő társulat az általa eddig fenntartott tanonciskolát továbbra is fenntartja és az előadások megtartására vonatkozólag intézkedett is.

— **Március 15.** A Veszprémi Szinpartoló Egyesület 1915. évi március 15-iki hazafias ünnepejét Veszprémben, a színházban 1915. márc. 14-én vasárnap tartja meg a következő műsorral: 1. Magyar királyi induló: Huber Károlytól. Előadja: a Veszprémi Dalegyesület férfikara. 2. a) Rubinstein: Román. b) Mozart: Török induló. c) Fligl: Lieder ohne Worte. Előadja: Fligl József budapesti zongoraművész. 3. Erkel: Erzsébet-ária a Hunyadi László operából. Éneklő: dr. Sigmethné Baló Irén hangversenyénekesnő, zongorán kíséri: Fligl József. 4. Márciusi hangulatok. Irta és előadja: dr. Vértessy Gyula, a Kisfaludy-társaság tagja. 5. Népdal-egyveleg. Szöveg: Mőzner Ferentől, zenéjét férfikarra szerző: Gaál Sándor, előadja: a Veszprémi Dalegyesület, zongorán kíséri: Papp Sándor. 6. a) Strauss Richard: Ständchen. b) Maeder: Staccato-Polka. Szabados: Ahol Te jársz... Éneklő: dr. Sigmethné Baló Irén hangversenyénekesnő, zongorán kíséri: Fligl József. 7. „Hős diákok.” Háborus színjáték 3 felvonásban, dr. Pakots Józseftől; előadja: a veszprémi polgári és kereskedelmi iskola tanulói. 8. Rákóczi-induló. Áttírták: Fáy és Hackl, előadja a Veszprémi Dalegyesület férfikara. Kezdeté 11 órakor délelőtt. A tiszta jövedelem a veszprémi hadbavonultak özvegyei és árvái alapja javára fordítatik. — Helyárak: Nagy erkély-páholy 8 kor. Nagypáholy 7 kor. Kispáholy 6 kor. Földszinti ülőhely 1 kor. Földszinti állóhely 50 fill. Jegyek előre válthatók: Pósa Endre könyvkereskedésében és előadás napján a pénztárnál.

— **Hírek a katonakórházból.** A helybeli katonakórház legújabb fiókja a 100 beteget befogadni képes hajmáskéri fiókkórház mult hó 27-én nyitotta meg a kórházparancsnok távollétében annak helyettes *Walner* főorvos.

Legutóbbi híradásunk óta 3 halottja volt a kórháznak. Az egyik *Antal* Imre kórházi ápoló, aki mint első esett áldozatul a kórházban kifejtett munkásságának. Temetésén a legnagyobb részvét jutott kifejezésre. A kórházi tisztikar, önkéntes ápolónok, ápolók és egyéb beosztottak gyűjtést rendeztek, melyből 28 korona 06 fillért elhunyt bajtársunk nevé alatt juttattak el a Hadszolgáltató Hivatalnak az elesettek hátramaradtjai támogatására. A másik halott *Csapó* Gyula 20. ezredbeli honvéd, aki 22 éves korában hunyt el a balatonfüredi fiókban. A harmadik *Kostelyka* József 22 éves 18. tüzérezredbeli tífér.

Legutóbbi nyugtázásunk óta a következők adományozták a kórháznak: Szatmári Béla 5 botot, Weisz Katinka ételmiszert és cigarettát, Kovács Gábor (Vámos) 21 liter tejet, néhai Takács Szilveszter olvasnivalót és Auerbach Janosné (Németbarnag) 50 tojást. Fogadják az adományozók ezután a kórházparancsnokság köszönetét.

— **Oltás himlő ellen.** A polgármester tudatja, hogy kolera és himlő ellen minden vasárnap délután 4 órától kezdve a v. t. főorvos minden jelentkezőt ingyen beolt a városházán a polgármesteri hivatalban. Akik magukat beolttatni akarják, a jelzett időben jelentkezzenek.

— **Betörések Balatonalmádiban.** Mint balatonalmádi levelezőnk jelenti, a fűrdő és szállótelepen a közbiztonsági állapotok megromlottak. Mult vasárnap éjjel az Óvári-uton ismeretlen tetesek feltörték dr. Rainprecht Antal, dr. Kerényi Alajos, Molnár József, gelléri Szabó Elekné, Jahnidesz Dénes, Szalay Ferenc és dr. Németh Ernő villáit és onnan étel-, ital-, ág- és ruhahemüeket elraboltak. Nagy baj az, hogy a csendőrség egy

örmeztől és egy népfelkelőből áll, akik nem tudnak megfelelni terhes és felelősségteljes kötelezettségüknek, lévén a hiány 4 csendőr. Az ismeretlen tettesek ellen a községi eljárás is erősen nyomoz és egyszersmind felterjesztést intézett a vármegyei alispáni hivatalhoz községi rendőri állás szervezése és a csendőrségi legénység létszámának felmérése tárgyában. Varga Károly kocsis és társai rablási bűnesete három hónapja volt, a közönség ijedelmé és rémülete még alig csillapodott le és most újra ismétlődnek a múlt évi betörések lopások.

— **Örömhír Szibériából.** Huber János veszprémi fiatal tanító még szept. elején az északi harctérre került. Híradását jó szülői, barátai, kártársai egyre várták, de hiába várták. Ami hír eljutott hazájá, az se jót mondott. Bizony már halálhíre járt, amikor erre örvendetesen rácafojt egy kedves szibériai értesítés. Maga Huber János írta édesapjának. Dec. 3-án írta s csak a napokban ért haza. Azt írja, hogy megsebesülve jutott fogásba, de most már jól van. Nagy örömet kelt ez az aggódó rokonságban s jó barátai körében.

— **Meghívó.** Az Almádi Fürdő Részvénytársaság Veszpremben, a Veszprémi Takarékpénztár tanácstermében, 1915. évi március hó 10-ik napján, szerdán délután 2 órakor közgyűlést tart. A közgyűlés sorrendje a következő: 1. A jegyzőkönyv hitelesítése 2. részvényes felkérése. 2. Az üzleti jelentés és számadások jóváhagyása, mérleg megállapítása és felmentvény megadása. 3. Választások. 4. Indítványok tárgyalása. — Az Almádi Fürdő Részvénytársaság mérlege ez. Vagyon: Pénz tármardvány 150 kor. 68 fill. Bérház 30.000 kor. Gyógyház 22.000 kor. Igazgatósági épület 6000 kor. Fürdőház 5000 kor. Kertészet 2500 kor. Letár 1632 kor. 80 fill. Veszteség mint egyenleg 4908 kor. 99 fill. Teher: Részvénytőke 9374 kor. 97 fill. Jelzálogadósság 39.117 kor. 50 fill. Váltóadósság 23.700 kor.

— **Nyugalmozott főbíró.** Trombitás Mihály igali főbíró március elsejével nyugalmába vonult. Minthogy az igali főbírói állást csak a háborús idők után tölti be a törvényhatóság, a főbírói helyettesítéséről kellett gondoskodni. A főispán *Svastics* Nándor dr. kaposvári járási főbíró megbízta az igali főbírói teendőket ellátásával is és egyúttal *Stephács* Pál marcali szolgabíróval az igali szolgabíróshoz helyezte át.

— **Javitják az utcákat.** A tavalyi hatalmas nyári esőzés utrontásai még most is szépséghibái városunknak. A háború közbejötté ugyanis sok hasznos, szépítő tervet félretolt. Most már azonban a város kezd a munkát s a többiek között a jól megroggánt Fehérvári-utcát is helyreállították. Nagy pusztulás érte a kegyesrendiek kertje mellett, a Sédet áthidaló gyaloghídhöz vezető utat is. A fal mellett alig maradt még fél méternyi út s már mellette mély gödrök veszélyeztetik a testi épiséget. Különösen éjjel, lámpavilág hiányában. Kivánatos, hogy ez is sorra kerüljön, mert a Cserhatót a Temetőhegygel köti össze, tehát forgalmas út.

— **Új sorozás.** A veszprémi katonai ügyosztályhoz megérkezett a 37—42 éves B. osztályú népfelkelők sorozásának elrendelése. E szerint az 1886. évi XX. t.-c. alapján jelentkezésre utasítottak mindazon népfelkelésre kötelezettek, kik az 1873., 1874., 1875., 1876. és 1877. évben születtek és sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelennek osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvédi felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg, hadjénkerészet, a honvédség vagy a csendőrség kötelékéből az 1914. július 31-ig elbocsátottak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek. A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány, illetőleg népfelkelési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó. Az összeírások végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjárásnak később közzéteendő rendelkezéshez képest a folyó évi április hó 6-tól május hó 4-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni. Az alkalmasság bevonulásuk idejéről hírdetmény útján nyerne értesítést. A népfelkelésre kötelezettek, a bemutató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni, s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak. Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezeti papjelöltjei, vagy pedig kik végezték tanulmányaik alapján a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvez-

ményre jelenleg igénytel bírnak, ebbeni minőségüket a bemutató szemlére az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak. Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében *mindenkinek* meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

— **Ápolónő sincs fából.** Egy vidéki hadi kórházban az egyik ápolónő egészséges fiúgyermeknek adott életet. Amily gyorsan adta, ély oly gyorsan el is vette. A mama t. i. leányorban volt még és szegylt az esetet. Nevet nem írunk ki. Ilyenkor a név nemcsak fölösleges, hanem egyszerűen és a jó izfésnél fogva, tilos is. Maga az eset azonban a szülők figyelmébe érdemes és mint memento megjegyzendő. A felseledült leányt úgy kell őrizni, mint a zsigori a kincset, mert ennek is, annak is nagy a csábító ereje és ha ellopják a kincset, nemcsak a tolvaj bűnös, hanem a gazda is, aki hanyagságával erre időt és alkalmat adott. A szegény ápolónőt a sok enyhítő körülmény folytán csak 3 hónapi fogházra ítélte a bíróság.

— **A fiatalokruak.** Hála Istennek, erőlyes kapitányunk van. A fiatalokruak bíróságának megkeresésére hírdetményileg és a rendőrlégénységnek adott szigorú parancsall megette a kellő intézkedéseket, hogy a gyermekek és fiatalokruak csavargása és hanyódása megszüntetessék. Azonban a rendőrlégénység kevés és a nebulók kijátszák a rendőrt. Ugyanis vonatok érkezéseig elszórtan és elbujva ólalkodnak a vasuti állomás körül, mert a rend éber öre ott járkal és elkergeti, ha meglátja őket. Mikor azonban a vonat berobog, a rendőrnök a perronra kell mennie és akkor az imposztorok rejtkehelyükből (a sógortelepi mészgödörből is) előbujnak és ellájjak az állomás kijáróját, kínálva szolgálataikat. Eltekintve attól, hogy ez az eljárás káros az adót fizető fiakkerosokra és hordárokra, veszedelmes a gyermekekre is, mert hozzászoktatja a könnyen kereset krajcárkrohoz, hogy az állandó foglalkoztatástól irtózzon és veszedelmes azért is, mert az utcasarkokon nap-hosszat pöködő trógerok szaporítására egyáltalán semmi szükség sincsen. Éppen szerdán fogott el a rendőrség egy fiatalokrut, aki egy utas csomagját vitte és aból 56 koronát ellopott. Tessék vigyázn!!

— **Vizsgák az elemi iskolákban.** A mezőgazdasági érdekekre való tekintettel a vallás- és közoktatásügyi miniszterium intézkedett aziránt, hogy az idén az elemi iskolák hatodik osztályának záróvizsgái a törvény által megengedett legközelebbi időpontban, vagyis április hónapban tartassanak meg mindazon a helyeken, ahol azt a helyi viszonyok megkivánják. Az az ószkor kiadott rendelet, mely szerint az elemi iskola három főlső osztályának tanulói csak szülőiknek kivánságára kötelesek iskolába járni, szintén érvényben marad.

— **Katonatemetés.** Nemcsak a harctér követeli meg a maga áldozatait, hanem az emberséges önfeláldozó munka, amely a beteg és sebesült katonákból a nemzetnek hasznóhajtó polgárokat akar újból visszaadni, szintén megtermi martírjait. Így halt bele az ápolásközben szerzett betegségbe Antal Imre, a veszprémi 31. népfelkelő gyalogezred katonája, a helybeli katonakórház derek ápolója. Temetése h. hó 1-én volt. A kórház a megérdemelt megbecsülést juttatta kifejezésre, amikor halottjáról a következő szövegű gyászjelentést adta ki: „A megnehezült időkben hazát, királyt, nemzetet szolgáló kötelesség lelkiismeretes teljesítése közben esett áldozatul hűségés munkatársunk Antal Imre, a veszprémi 31-ik népfelkelő gyalogezred katonája, kórházi betegápoló. Éjjelet, nappalát a harctéri sebesültek és súlyos betegek ápolására fordítva, maga is beteg lett s nagy szenvedéseitől, február hó 28-án reggel 8 órakor, 37 éves korában váltotta meg a mindeneknek örök békét biztosító halálát. Drága hazánk szolgálatában elhunyt megbecsült emlékü bajtársunkat, a kötelességét odaadással teljesítő katonát, e hó 1-én d. u. 3 órakor kísérik el utolsó útjára a temető halottas házából, a vitéz és hős katonák részére fentartott díszsírhelyre. Veszprém, 1915 március hó 1-én. A veszprémi katonakórház tisztikara, önkéntes ápolónői és ápolói.” Azonkívül egy szép koszorút helyezett el ravatalára, amelynek szalagján: „E történelmi idők egyik martírjának — Megértő megbecsüléssel a katonakórház tisztikara, önkéntes ápolónői és ápolói” felirat volt. Az elhunyt temetésére megjelentek szülői is, akik idősebbik fiukat az északi harctérben veszítették el; a kórházi tisztikar, az ápolónők és ápolók teljes számban, a sebesült és lábadozó osztag gyógyultjai közül igen sokan, nemkülönben a városi kórház önkéntes ápolónői és nagyszámú egyéb közönség. Az egyházi szertartáson kívül a Dalárda énekével róttá le kegye-

letét, míg a sirnál munkatársai és bajtársai nevében *Koritsánsky Ottó* bucsuztatta el a halottat. A le-sujtott szülők lelkébe élénken belevilágít a gyász-jelentés egyik mondata, amelyben mindnyájunknak példaképpén odaállíthatóan jelentik ki: „A magyarak Istenének bölcs intézkedésében megnyugodva: a Haza minden előtt!”

— **Söráremelés.** Mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, f. évi március hó 1-től kezdődőleg az összes sörgyárat egyöntetűen elhatározták, hogy a sörök árait felemelik és pedig a hordósör árat nyolc koronával hekoliterenkint, a palacksörét pedig négy, illetve öt fillérrel. A sörkimerők ennélfogva a pohár sör árat Veszpremben is két fillérrel, a korsóét pedig négy fillérrel emelték. A malátagyártás korlátozásának még az az eredménye is lesz, hogy a nyáron amikor a sörfogyasztás a legnagyobb, a sörgyárat előreláthatólag képtelenek lesznek a keresletnek eleget tenni.

— **A hadiadó bizottsága.** A hadsegélyezésre szolgáló jövedelmi adó kivetésére a törvény egy felszöiamlóbizottságot rendel. Vármegyéink területére ezt a bizottságot a pénzügyminiszter a következőképp állította össze: Elnök dr. *Rédey Gyula*, kápt. nagyrpérest. Tagok: *Kránitz Kálmán* felsz. püspök, egyúttal elnökhelyettes, *Berger József* szálító és *Töpler Károly*. Póttagok: Dr. *Belák István* (Enying), *Kelemen Imre* (Veszprém) és *Tóth Ede* (Balatonfőkajár). Három rendestagot még a vármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlése is választ.

— **Hogyan él a német?** A multkoriban egy berlini német járt érrefel. Szóba került, hogy a háború miatt bizony szerényen kell étkezni, mert a drágaság miatt nem teik úgy, mint tellett a háború előtt. A magyar emondta, hogy a mai szükös viszonyok között mit szokott enni. Erre a német ezeket mesélte el: „Mi a háború előtt sem ettünk annyit. Általában mi nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk. A német háztartás nagyon egyszerű. Reggel kávé, vagy kakaó, déiben főzelék (és semmi más; se leves előtte, se tészta utána) vagy főtt tészta és este tej, vaj, sajt, esetleg hideg hus. A feleség cselédet nem tart, csak bejárónőt, aki d. e. 9—10 óráig elvégzi a piszkosabb munkákat; a feleség takarít és délelőtt 11 órakor már megy sétálni, vagy látogatába. Félegykor hazaér, akkor a villamos rezson megmelegít annyi tányér vizet, ahány egyének ebéd kell s mikor a férj a hivatalból hazatér, akkor beledob minden tányérba egy főzelék konzerv-kockát, amely 5—10 perc alatt feloldódik és kész az ebéd. Egész délután az anya kézimunkát végez és a gyermekeket oktatja. Bizony mi németek így élünk!” — Valamit tanulhatnánk tőlük.

— **Sok kérvény.** Nélkülözhetlenség címén elnyerhető katonai felmentésért az egész országból 80 ezer kérvényt adtak be a kormányhoz. E nagy szám az oka, hogy a kérvényeket lassan intézik el. Ugy halljuk, hogy a kormány igen humanusan kezeli a felmentések ügyét s éppen nem kevés azoknak száma, akik a felmentést már is élvezik. Egyházmegyéink területén is több mint harminc kath. tanító nyert felmentést a katonai szolgálat alól. Ipari előmunkások, üzletvezetők, nagyobb gazdaságok vezetői s nélkülözhetetlen hivatalnokok felmentése is gyakori.

— **A tábori postai levelezőlapok (levelek) díjmentessége.** A feladott tábori postai levelezőlapokat (leveleket) csak a következő esetekben illeti meg a postai díjmentesség: Ha 1. valamely tábori vagy hadtápostahivatalhoz; 2. a működő hadsereg területén lévő erődített helyekre; 3. a hajóhadhoz (Pólabá, Budapestre); 4. Dalmáciába vagy Bosznia-Hercegovinába katonai és a katonasághoz beosztott polgári egyénekhez (péld. csendőr, pénzügyőr, önkéntes betegápoló stb.) vannak címezve; 5. ha valamely kórházba ott ápoló katonai egyénekhez vannak címezve. Kórházban ápoló csendőr, pénzügyőr, polgári egyénekhez ily levelezés nem díjmentes és szintegy portókoteles az a levelezés, amely a kórházhoz beosztott (nem ápoló) akár katonai, akár polgári egyénekhez van címezve. A felsoroltakon kívül más katonai egyénekhez intézett tábori postai levelezőlapokat (leveleket) a postai díjmentesség nem illeti meg, miért is azokat a postára adáskor bérmentesíteni kell, különben azok, mint postadíjkötelezettség alá eső bérmentetlen levelezőlapok (levelek), pótdíjas postadíjjal terhelhetnek meg. Ha a közönség a tábori postai levelezőlapokat *egymásközti* levelezésre használja fel és azokat a postára adáskor nem bérmentesíti, ez postájövedéki kihágás képez, ami levelezőlaponként — az 5 fillér postadíjon felül — 2 korona jövedéki bírság alá esik.

— **Az anyós sorsa.** Amikor a szerelmes ifjú és a szendén piruló szűz megvallják egymásnak szerelmüket és a fiú „beszél a mamával”, akkor, oh akkor a belegyőző mama címe: „kedves, jó mama!” És „kedves jó mama” címet és jellegzet kap a fiu mamája is. Ez természetes is, mert a fiatalok szíve oly gazdag a boldogságban, oly tuláradó bennük a nemes érzelmek árija, hogy jut abból a környezetnek is; ilyenkor a cica is több tejet iszik, sőt majd hogy a Bodri is sonkás zsemlyét nem kap. Telik, mulik az idő. A házasság nem végig tejfől; jönnek apró nézeteltérések, mert hiszen a szerelem fegy és lekoptatja az életől ennek mázat a küzdelem, mint ahogy a nyalánc gyerekek leszdi a bábúteményről a cukrot. És marad a valóság. A valóság pedig az, hogy a két ifjú kétféle nevelésben részesült és eltekintve a nemek különbözősége által okozott surlódásoktól, surlódásokat idéz elő a különböző neveltség is. Ott, ahol intelligensek a házastársak, a jellem kiszögellései hamar lekopnak és attól kezdve simán gurul az élet kavicsa. Ahol azonban az intelligencia csekély, vagy éppen semmi, ott jönnek a csepőpáték és így lézsen a mézből öröm és a mosolygásból fogcsikorgatás. A házasságnak ezen stádiumában jön az addig „kedves” és „jó” címmel és jelleggel felruházott mama, hogy rendet csináljon és ekkor bekövetkezik a mama gyors átváltozása, mert tüstént degradálódik és nyomban megkapja a „vén tükérre való” címet (cum iure successio-nis). Így lett a tótvázsonyi Scheller Jánosné mézéből öröm és emiatt taszította fel anyósát, özv. Scheller Józsefnét, aki karját törte. A menyecske ugyan a valóság bizonyításául-e vagy csak védelmére — denikve felhozta, hogy az öreg bepiszkolta a zsiros fazekát, ám a bíróság mégis 1 hónapra ítélt a tüzes menyecske.

— **A vadászatról.** Több helyen előfordult, hogy a vadászó közönség különbözőkéül ürtügylek alatt (például élelmiszerhiány, kórházak részére szeretet-adományok) az általános vadászati tilalmi időt nem respektálja. A földművelésügyi minisztérium rendelkezéssel utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy az általános tilalmi idő pontos betartását szigorúan ellenőrizzék és a visszaéléseket a legenergiusabban megtörlőjék.

— **A hadikenyér sütése.** A Fejérmegyei Napló kedveskedett olvasóinak a hadikenyér sütésének alábbi receptjével: A hadikenyérnél fontos az, hogy a tésztát nem szabad egészen megkelni hagyni és legfeljebb öt százalék burgonyát lehet keverni a liszt közé. Az ötven százalék buza lisztből készült kenyeret egyenként így kell készíteni: A kovászkészítéshez valamivel kevesebb élesztőt kell venni, mint a buzakenyérnél és ügyelni kell arra, hogy a víz se hideg, se meleg, se langyos, hanem hűvös legyen. Ha a kovász készen van, nem szabad engedni, hogy az tulkeljen, rendes kelés után kell megdagasztani és dagasztás után félóráig pihenjen a tészta. Ha a félóra elmúlt, ki kell szakajtani a tésztát, de — és ez a legfontosabb — kiszakajts után nem szabad azt teljesen megkelni hagyni, hanem félíg megkelve kell elvinni a sütőbe. Ha így készítik el a háziasszonyok a tengeriiszitelt kevert kenyeret, akkor nagyon izletes az. Egyébiránt nem fog ártani, ha a buza- és árpalisztból készült kenyér készítése módját is megtanulják a gazdaasszonyok. Az árpakenyer nagyon jó, csak az árpának nagy hajtóereje van és ha ebből a keverékből készült tésztát meleg helyen készítik el és meleg helyen hagyják megkelni, akkor erjedni kezd és nem lesz izletes. Erre tehát ügyelni kell és vigyázni arra is, hogy a bedagasztott tészta csak rövid ideig álljon.

— **A háziasszonyok figyelmébe.** Előkelő hölgyek és férfiakból álló szép számu közönség előtt szombaton és vasárnap délután a Korona nagytermében mutatta be Adler J. ur egy berlini mérnök zseniális találmányát, a légnyomasu mosógépet. A Korona széksorait egy-kettőre ellepte az érdeklődő közönség és a terem közepére helyezték két hatalmas faedény várta a főtálató bemutató előadását. — Pontban 4 órakor az egyik edénybe készített forró szappanos vízben a főtálató gépével megkezdte a mosást és az edénybe dobott ingek egy pár fiór-függöny és egyéb szennyes fehérneműek alig öt percnyi mosás után hófehér tisztán kerültek a másik edényben lévő hideg vízbe. És ami az érdeklődő közönséget talán a legjobban meglepte, nem is a mosásnak ez a boszorkányos gyorsasága volt, hanem maga a mosógép, amely egy badoglemzéből készült fölcser alakú készülék, belsejébe soha el nem romolható szelepekkel. Az ezen szelepekbe tuduló levegő 45

kilogramnyi súly légnymást fejt ki és ez a természetes erő vízzel, szappannal, esetleg szódával szövetkezve csodákat művel. A gép a háztartásokra nézve valóságos áldást jelent. Rendkívül olcsósága lehetővé teszi, hogy a legszegényebb ember is megszerezhesse. Egy-egy gépnek az ára 12 kor. Az egyedüritást Veszprémmegye részére Szemerey J. helybeli cég vette át, ahol már az árusítás meg is kezdődött.

A háboru krónikája.

Február 28. A Kárpátokban és Délkelet-Galiiciában hevesen tovább folyik a harc. Az Oporvölgyben visszaverték az oroszok újabb támadását. Az ellenséget súlyos veszteség érte. A 9. finn lövészedred elpusztult. Szövetségünk ellen új orosz erők támadást kezdtek. A mi csapataink tegnapi a Kárpátokban 730, a németek pedig Kolnótól délre 1100 oroszot fogtak el.

A Champagneban és Verduntól északra harc folyik. A Champagneban a franciák nagy erővel újra támadást kíséreltek meg. Verduntól északra a németek megtámadták a francia hadállások egy részét.

Március 1. A mai hivatalos jelentés szerint az orosz harcúterem az utóbbi napokban a helyzet nem változott. A kárpáti arcvonalon és a Dnyesztertől délre folyik a harc. Szövetségünkkel szemben új orosz erők jelentkeznek. Grodnónál és Osztrolenkánál visszaverték az oroszokat. Praszynsznál a németek kitértek a tulerő elől.

A német hivatalos jelentés a németek rendkívül figyelemre méltó sikeréről ad hírt. A Champagneban visszaverték a francia támadást. Verduntól északra rohammal elfoglalták az ellenségnek egymás mögött levő több hadállást. A Vogézek nyugati szélén husz kilométernyi szélességben hat kilométernyire verték vissza az ellenséget.

Március 2. A mai hivatalos jelentés szerint a Dnyesztertől délre elkeseredett harc folyik. Az oroszok megerősítést kaptak és állásaink ellen több támadást intéztek. Valamennyi megheiusult „az ellenfél legulsúlyosabb veszteségével”. A kárpáti nyugati szakaszon elfoglaltunk több orosz állást; 19 tisztet és 2000 főnyi legénységet elfogtunk és sok hadiszert zsákmányoltunk. Szövetségünk Lomzánál és Osztrolenkánál visszaverte az oroszok támadását.

A német-francia harcúterem a franciák igen nagy erővel támadnak és igen nagy kudarcra végződik a támadásuk. A Champagneban legalább két hadtest támadott, de heves harc után a németek visszaverték minden támadást. Az Argonnokeleti részen a franciák ötször kísérelték meg az áttörést. A kíséreltek a franciák súlyos veszteségével megheiusultak.

Március 3. A Kárpátokban és a Dnyesztertől délre több ellenséges támadást véresen visszavertek csapataink. Az utóbbi helyen „a számla nézve gyakran tulerős ellenség” sem tudta elvenni tölünk az elfoglalt területet. Szövetségünk az ugosztovi erdő, Lomza és Plock vidékén vert vissza ellenséges támadásokat.

Március 4. A Kárpátokban egyre nagyobb arányu a harc. Kisebb-nagyobb sikert érünk el mindenütt. Több orosz ellentámadást véresen visszavertünk. Szövetségünk Augusztoz és Lomza vidékén súlyos veszteséget okozott az ellenségnek. A mai hivatalos jelentés angol és francia támadások visszaveréséről ad hírt. A Champagneban különösen súlyos veszteség érte a franciákat. A németek több helyen tért nyertek.

Március 5. A mi vezérkarunk, csakugy mint a német nagy vezérkar egész sor orosz támadás összeomlásáról ad hírt. A harc mindenütt heves, de az orosz támadás az oroszok súlyos veszteségével mindenütt kudarcot vall.

A németek Osztende előtt elsüllyesztettek egy lövészert szállító francia gőzöst. Arrasztoztól északnyugatra, a Champagneban és az argonni erdősebben nagy sikerrel harcoltak a német csapatok. Arrasz vidékén elfoglalták egy 1600 méternyi ellenséges hadállást, több száz foglyot ejtettek és ágyukat, géppuskákat zsákmányoltak. Franciák francia fogolycsapatra tüzeltek és több honfitársukat agyonlőtték.

IRODALOM.

* **Lojolai szent Ignác és kora.** Jellemrajz korunk számára. Irta: Grell, S. J. Magyarra fordította: Hübner Agoston, S. J. Kalocsa 1914. 8-adrét 498 lap. Füzve 3 kor., vászonkötésben 3-70 kor. Megrendelhető Kalocsán a „Hírnök” szerkesztőségénél. — Mi csak annyit mondhatunk, hogy papírja finom, nyomása csinos, tiszta és gondos. — Talán több, mint másfél évszázada annak, hogy magyar irodalmunkban nem

jelent meg e szentnek valósággal sajátságos és tanulmányos, némiképen bővebb életrajza. Azért több oldalról nyilvánult is e tekintetben óhaj. Az életrajz fonálán Greff-Hübner munkája sok olyan ügyről is ad felvilágosítást, melyeknek helyes ismerete korunkban Jézus Társasága barátait és igazságkereső ellenségeit egyaránt érdekeltetik.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

15

Lyon.

Avignontól északra utazva elérjük Franciaország harmadik városát Lyont. Ez is régi város, de már az ó-kori görög telepek ideig nem jutottak, hanem a kelták egyik városa volt. A görög világ ugyanis sehol sem ment mint gyarmatos a partokon túl. A belföldet meghagyta mindig a bennlakóknak, ő csak csak tengeri kereskedelmi érdekeket tartott szem előtt, amit a partokon bőven kielégíthettek, de hódításra sehol sem gondolt. Így volt a mai Dél-Franciaországban is, a régi Galliában.

A római világ Lugdunumnak nevezte a mai Lyont, mely már akkor jelentős város volt, fővárosa a róla nevezett Gallia Lugdunensis-nek. Több római császár tartózkodott itt. Marcus Aurelius császár alatt 177-ben borzasztó keresztény üldözésnek volt a színhelye, amikor szent Pothinus püspök is vértanuhalt szenvedett. Septimius Severus császár alatt új üldözésnek, még borzasztóbbnak vált színhelyévé. Franciaországgal a XIV. században egyesült.

A mai Lyon a francia selyempár középpontja; a városban és vidékén 90 ezer selyem-szövőszék van üzemben. Széppé a várost különösen fekvése teszi. Itt egyesül a két nagy folyója ennek a vidéknek: a Rhone és Saone. A város egyrésze hegyeken fekszik a Rhone partján, ami sokban emlékeztet Budapest fekvésére. Számos hid köti össze az egyes városrészeket, melyek nagy forgalmukkal vonják magukra a figyelmet.

Lyon is egyike a legszebb francia városoknak. Gyönyörű terei és parkjai kellemes látványt nyújtanak. Különösen élvezhető a város fekvése a Fourvière (a régi Forumvetus) magaslattól, melynek régi templomához sokan zárandokolnak, mint kegyhelyhez. Ennél sokkal régebb és egész Franciaországnak egyik legrégebb temploma a St-Martin-d'Ainay, mely még a VI. században épült. Körülbelül abban a században épült a Szt-Pál templom is. Ezek az emlékek és a város régi multja Lyont a francia kereszténység egyik legrégebb városává avatják. Még a mai Lyonban is láthatók nyomai a régi keresztény szokásokhoz való ragaszkodásnak. Másutt Európában ritkán látni, hogy temetés előtt az elhunytat a templomba viszik, ott mondják el a gyászmisét a holttest jelenlétében s aztán végzik a temetési szertartást. Ez régi keresztény szokás, amit ma már kevés helyen lehet látni.

Nagyszabásu muzeuma is eredetileg apáca-kolostor volt, gazdag képtárral, római kori föliratokkal, szoborgyűjteménnyel, természettudományi gyűjteménnyel. Újabb eredetű nagy parkjában állatkert és botanikus kert van berendezve, melynek melegházaiban orchideák, pálmák, cycadek pompáznak.

Páris után kevés város nyújt annyit, mint Lyon, azért érdemes a megtekintésre már az összehasonlítás céljából is. Nem egy tekintetben elütő vonásait találjuk itt a dél-francia jellegnek az északitól, elsősorban a párisitól. Ném is értett mindig egyet Lyon Párisban, nem különösen a nagyforradalom idejében, amiért aztán a jakobinus köztársaságiak kegyetlenül büntették, házaik lerombolták és majdnem a pusztulás szélére juttatták.

Lourdes felé.

Az azurkék színben tündöklő Riviera és a bajos Provence vidékei kitorúlhatetlen nyomokat hagynak az utas lelkében. Főleg azok után a szépségek után, miket az Alpesek nyújtanak az ő tavaikkal, azután a Riviera az ő délszaki növényvilággal és az emberi pompa és kényelem minden kigondolható nemeivel, valamint a Provence szelid emelkedésű hegyeivel, gyönyörű völgyeivel, termékeny vidékeivel, ugyancsak el vagyunk kényeztetve mintegy és nem egykönnyen vegyünk hajlandók tetszésnyilvánításra Franciaország déli vidékeinek láttára. Pedig ez is sok szépet nyújt a maga nemében, de az előzők után eltörpül a hatás, mit ez utóbbi reánk gyakorol.

Marseille-től nyugat felé tartva más kép tárul elénk. A Riviera üzletszerűen berendezett szépségei után a mindennapi élet és annak egyes szembetűnőbb jellemzői tűnnek föl szemünk előtt. Marseille már minden tere mutatja, hogy itt a prózai életközletem foglalja el a természet szépségeiben való gyönyörködés helyét. Marseilleben már nyüzsgő ipari és kereskedelmi élet van, míg a Riviera többi részein és részben a Provenceban is inkább az életnek eszményi oldala érvényesül. A Riviera nyüzsgő élete nem a mindennapi kenyér megszerzése, hanem az élet szépségeinek és örömeinek élvezésére irányul. A prózai és ideális élet két megtestesülése ez. Az egyetlen a gazdag világ pazar kézzel szórja az élet örömeiért kincseit, a másikon a sok munkás ezerével vonul reggel és este felé az utcákon át és fölkeresi a neki megfelelő olcsó és jó étkező-helyiségeket. Amott ezrei meg ezrei a társadalom gazdag elemeinek dusan terített asztaloknál drága pénzért lakmároznak, emitt fél koronáért megvaosorálhat s akkor kapott két ételt és fél liter bort. Amott a kereskedelmi forgalom csak az élet kényelmeinek szolgálatában áll, emiatt a kikötői forgalom a megélhetéshez szükséges dolgokra van irányítva. Marseille kikötőjéből a hajók Franciaország afrikai és más gyarmataiba járnak a megélhetésre szükséges cikkeket, a Riviera többi részein ellenben az egész forgalom a pompa és fényűzés szolgálatában áll.

A megélhetésért folytatott életközletem s általában a prózai élet jelenségei közt megyünk Marseilletől nyugatra, Franciaország legdélibb részeibe.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban.

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpaddlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Tisztességes, szorgalmas

szobaleány felvétetik

március 15-ikére

Rákóczi-tér 22. szám.

Fogműterem.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. február 24-től márc. 3-ig. —

Születés.

Bitmann János szabóiparos és Groszmann Mária leánya Erzsébet r. k. — Kohl Antal m. kir. postászt és Kiss Mária fia Antal Jenő r. k. — Lendvai Imre népzeneész és Borzók Mária fia Lajos Sándor r. k. — Kajdi Dezső kisbirtokos és Ujvári Terézia fia Ferenc Miklós ref. — Szigeti József lakatossegéd és Troják Erzsébet Gizella fia Ernő r. k. — Vielland János m. kir. honvédörmeester és Brazil Margit fia Sándor r. k. — Weisz Albert könyvelő és Székely Róza fia Dénes izr.

Halálozás.

Szilota István János r. k. 18 napos. — Bagocsi József r. k. 5 hónapos. — Özv. Klárik Jánosné Varga Julianna magánzónó r. k. 74 éves. — Horváth Andrásné Tóth Julianna napszámosnő r. k. 65 éves. — Hofstatter János nyugalmazott államvasuti főkalauz r. k. 90 éves. — Lennert János földmives r. k. 70 éves. — Bíró Gyula r. k. 3 éves. — Vida Mária ref. 16 hónapos.

Házasság.

Az elmúlt héten nem köttetett.

MEGHIVÓ.

A „Halimbai Fogyasztási Szövetkezet“

— folyó évi március hó 14-én délután 3 órakor fogja megtartani —

évi rendes közgyűlését

a szövetkezet helyiségében, erre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívom.

A GYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az évi mérleg és számadás beterjesztése és tárgyalása.
3. Pénztárnok választás.
4. Esetleg beterjesztendő ügyek tárgyalása.

A mérleg, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a tagok betűsoros, valamint a be- és kilépő tagok jegyzéke alsóborsai Csorba György, márc. 1-től megtekinthető a szövetkezet helyiségében. elnök.

A „Halimbai Fogyasztási Szövetkezet“ Zárszámadása

BEVÉTEL

1914. december 31-én.

KIADÁS

	K	f		K	f
Mult évi pénztármaradvány	1451	73	Árukért	11045	13
Üzletvezető beadott	12105	—	Adókra	469	52
Hitelekbe befolyt	790	66	Házbér	300	—
			Üzletvezető fizetésére	700	—
			Szállítási költségekre	154	94
			Üzleti	110	42
			Tűzbiztosításra	71	09
			Osztalékra	84	50
			Kerületi munkásbiztosító pénztárnak	4	12
			Pénztári maradvány 1914. dec. 31-én	1407	67
	14347	39		14347	39

VAGYON

MÉRLEG.

TEHER

	K	f		K	f
Készpénz	1407	67	Befizetett üzlettrész	1641	—
Áruk	1934	26	Be nem fizetett üzlettrész	9	—
Be nem fizetett üzlettrész	9	—	Kereskedőknek tartozás	2117	95
Hitel	1064	—	Tartalékalap	1128	87
Kétes követelés	467	—	Fel nem vett osztalék	10	—
Berendezés 20% 27.93	111	75	Nyereség az 1914. évre	86	86
	4993	68		4993	68

VESZTESÉG

Veszteség- és nyereség-számla.

NYERESÉG

	K	f		K	f
Házbér	300	—	Vegyes áruknál nyersbevétele	913	10
Adókra	469	52	Dohány	125	67
Üzletvezető fizetése	700	—	Bélyegeknél	2	68
Szállítási költségek	154	94	Italoknál	940	—
Üzleti	110	42			
Tűzbiztosítás	71	09			
Kerületi munkásbiztosító pénztárnak	4	12			
Osztalékra	84	50			
Nyereség 1914. évre	86	86			
	1981	45		1981	45

Kelt Halimbán, 1915 március hó 1-én.

Csorba György,

elnök.

Vajai Gyula,

ig. tag.

Ezen számadást, mérleget, nyereség- és veszteség-számlát átvizsgáltuk, adataikat helyeseknek találván, elfogadjuk.

Kelt Halimbán, 1915 március hó 1-én.

Mohos György,

f. b. tag.

Angeli György,

f. b. elnök.

Ravasz Ignác,

f. b. tag.

Kauker János,

f. b. tag.

Mohos István,

f. b. tag.

Csipszer Károly,

f. b. tag.

Ki tudja meddig tart a háború?
 Eppen azért **mindenkinek érdeke** hogy **cikkeit** ott szerezzé be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehérneműeket és férfi ingeket, lábravalókat legcél-
 szerűbb.

Rádynál venni, ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Dívtáros retikülökből és pénztárcákból **állandóan** szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes izlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és Tsa
 Veszprém.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság
 veszprémi főügynöksége
 elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-
 eset, szavatossági, élet- és já-
 radék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb bizton-ságot nyújtják.

Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

ROLAND FERENC
 orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
 Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán
 fűszer- és csemegekereskedő
 Telefon 55. **VESZPRÉM** Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
 és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,
 rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
 eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1% lit. 1 lit. 1/2 lit.
 64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
 víznek, Mohai Agnes,
 Giesshübl, Csizi, Pe-
 tánci, Calsbadi, Ma-
 rienbadi, Preblau, —
 Bikszádi, Borszéki,
 Guber, Parádi, Halli**
 stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
 költségén lesz felszámitva. Nagyobb vételnél
 engedmény, ismét a d o k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány-
 víz- és háztartási cikkektről a nagy
 árjegyzék bárkinek megküldetik.

Divat-értesítő!

Tisztelettel felhívom a n. é. hölgy-
 község szives figyelmét, hogy
 a tavaszi elegáns felöltő- és
 kosztüm-lapokat Berlinből és
 Budapestről beszereztem. Te-
 kintve a husvéti ünnepek köze-
 ledtét, méltóztassanak a szükséges
 ruhákat minél előbb megrendelni,
 hogy kellő időre és akadálytalanul
 elkészülhessenek. Megérkeztek a
 tavaszi **divat szövet kollekciónk**
 szép és finom szövet, bársony és
 és plüss tartalommal, mely az árak
 emelkedése folytán, a minőséghez
 képest megfelelő olcsó áron áze-
 rezhető be.

Cégemnél a legsikkesebb szabásu
 és elegáns, finom izléssel kiállított
 ruhák, felöltők, teljes kosztümök,
 plüss, bársony, selyem és szörme-
 kabátok, minden szabás és fazon
 kiállítás terén a legmagasabb igény-
 neknek megfelelően készítettek,
 mely szerint a n. é. hölgyek teljes
 bizalmát kérve, mielőbbi számos
 rendeléseket várva.

Vidéki hölgyek 1 napon 2-szer le-
 próbálhatnak bármilyen ruhadarabokat.
 Hölgyektől hozott szövetekből ruhák jutányos
 áron készíttetnek. Fazondíj 36 K-tól feljebb.

— Gyors és pontos kiszolgálás. —
 Teljes tisztelettel.

PAÁL LAJOS (volt bpesti első-
 rendű szabász)
 női divatüzlete, Korona-szálló-
 dával szemben **Veszprém.**

MŰVEZSI JIREMLEKEK TÖRZS
HAVRÁNEK ANTAL
 RCD SZOBRAZ ÉS
 KÖPÍRÁGÓ TELEPEN
 1/2 FÉHÉRVÁR CÉLUS
 Tervek ingyen

TELEFON
 125

HIRDETÉSEK
 felvételnek a kiadóhivatalban.

Országos érdekek

hogy az ideai termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei a varjúk, egerek, hangyák és az üszög, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitünő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitünő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkövel való csávázás, mely csak üszög ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközözlendők, mert a vasuti szállítási számos vonalon akadályjal jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.
Főelárusító: OSWALD ISTVÁN SIÓFOK.